

Список використаних джерел:

1. Єльнікова Г.В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні : [монографія] / Г.В.Єльнікова. –К. : ДАККО, 1999.– 303 с.
2. Тлумачний словник української мови: в 13 т.– К.: Наукова думка, 1998. – Т. 6.– С.367.

УДК 373.2.07:005

Добош Олена Михайлівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти,
Поллогі Вероніка Миколаївна,
магістр спеціальності «Освітні, педагогічні науки»,
Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «МОНІТОРИНГ» ЯК ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах розвитку освіти принципового значення набуває пошук нових підходів щодо підвищення якості й ефективності освітньої системи.

Актуальною є необхідність побудови механізму державного управління якістю дошкільної освіти в Україні, що ґрунтується на потужній системі інформаційного забезпечення і впровадження в освітню галузь адекватних систем якості та ефективних оцінних технологій.

З метою покращення управління освітнім закладом останнім часом в Україні активно запроваджується практичне застосування нової управлінської технології – моніторингу. Моніторингові технології пов'язані з усіма стадіями управління. Організація моніторингового супроводу всіх ланок управління системою освіти покладено в основу багатьох сучасних педагогічних концепцій.

Аналіз публікацій свідчить, що на сучасному етапі розвитку системи освіти в Україні моніторинг та моніторингова експертиза перебувають на стадії становлення. Серед досліджень з цієї проблематики можна виділити публікації Г. Єльнікової, К. Крутій, Т. Лукіної, О. Майорова, О. Орлова, С. Подмазіна та ін.

Управління – це процес впливу суб'єкта на ту чи іншу систему (біологічну, технологічну) з метою організації цієї системи, збереження, видозміни її структури, підтримки, зміни режиму діяльності, її програми [1, с.636].

Важливу роль у процесі управління відіграє повна інформація про стан освітнього процесу. Освітній моніторинг забезпечує керівника відбірною і вчасною інформацією, що необхідна для прийняття управлінських рішень. «Сутність концепції моніторингу полягає в синхронності процесів

спостереження, вимірювання, вироблення на цій основі нових знань про стан об'єкта з подальшим моделюванням, прогнозуванням і прийняттям відповідного управлінського рішення» [2, с.30].

Під функцією управління розуміється спеціалізована частина управлінських дій, які можна охарактеризувати як типові, регулярні та стабільні види діяльності суб'єкта управління, що відрізняються однорідністю цілей або дій, направлених на ефективність управління.

Ефективність управління – це здатність керівника забезпечити виконання поставлених стратегічних цілей у відповідності з заданою якістю.

Виділяють основні функції управління: аналіз, планування, організація виконання, мотивація, контроль. На сьогодні існує ще одна функція в управлінській діяльності, яка несе в собі ознаки інноваційності – моніторинг.

У науковій літературі виділено такі функції освітнього моніторингу:

- інформаційна – дає можливість з'ясувати результативність педагогічного процесу, отримати відомості про стан об'єкта, забезпечити зворотний зв'язок. На цій основі відбувається участь в управлінні педагогічним процесом, аналізується ефективність виховання і навчання. При дослідженні навчального процесу фіксуються не лише показники знань, умінь, навичок, основна увага спрямована передовсім на особливості протікання, розвитку власне освітнього процесу;

- діагностична – функція моніторингу виявляється у вигляді перевірки рівня знань і вмінь в порівнянні з попередніми досягненнями, виявлення проблем, чинників, відхилень від певних норм і стандартів;

- корекційна – допоможе усунути негативні моменти у професійному становленні педагога, спрямованість моніторингу на особливості поточних процесів передбачає виявлення і фіксацію не прогнозованих, несподіваних результатів реалізації освітньої роботи;

- кваліметрична – визначає систему індикаторів і критеріїв якості освіти та проведення оцінних процедур, що дає змогу скласти думку про якісний стан системи освіти;

- аналітична – результати одержані за показниками якості освіти аналізуються і відповідно інтерпретуються;

- моделююча – ця функція тісно пов'язана з попередньою, оскільки побудова різноманітних моделей ситуацій, впливів на них суспільних, політичних процесів та інших факторів можлива лише після проведення детального аналізу виявленого стану системи освіти;

- прогностична – моніторинг не лише фіксує поточний стан освітнього процесу на заданому часовому проміжку, але й сприяє прогнозуванню подальших тенденцій його розвитку і внесенню відповідних коректив, що створює передумови удосконалення;

- управлінська – завершальним етапом реалізації моніторингової діяльності є прийняття управлінських рішень, спрямованих на усунення небажаних наслідків для поліпшення якості освіти [3].

Таким чином, всі функції моніторингу підпорядковуються загальній меті

підвищення ефективності діяльності освітнього закладу і спрямовані на забезпечення наукового підходу в управлінні навчально-виховним процесом.

Визначимо вимоги до моніторингу:

- об'єктивність – це максимальне уникнення суб'єктивних оцінок, врахування всіх результатів (позитивних і негативних), створення рівних умов для всіх учасників навчально-виховного процесу;

- надійність – сталість результатів, що можна отримати при повторному контролі, які проводять інші особи;

- гуманістична спрямованість моніторингу передбачає створення умов доброзичливості, довіри, поваги до особистості, позитивного емоційного клімату. Результати моніторингу не можуть бути використані для застосування будь-яких репресивних заходів, а повинні мати тільки стимулюючий характер у випадку зміни ставлення об'єктів педагогічного процесу до своєї навчальної, професійної та суспільно корисної діяльності;

- врахування психолого-педагогічних особливостей означає вивчення рівня освіти, професіоналізму, загального розвитку, індивідуальних особливостей об'єкта, а також умов і конкретних ситуацій проведення обстежень, що передбачають диференціацію контрольних та діагностичних завдань;

- систематичність – проведення етапів і видів моніторингу в певній послідовності та за відповідною системою;

- валідність – повна і всебічна відповідність пропонованих контрольних завдань змісту досліджуваного матеріалу, чіткість критерію оцінювання [4, с.97].

Моніторинг проводиться, як правило, у строки, визначені адміністрацією закладу, і включає три етапи.

1. Підготовчий: формулювання мети – правильно сформульована мета дає можливість чітко визначити наступний крок; визначення об'єкта і напрямів досліджень.

2. Практичний: збір інформації; аналіз документації; анкетування, тестування; самоаналіз діяльності.

3. Аналітичний: обробка отриманих результатів; систематизація інформації; аналіз даних; висновки, прийняття відповідного управлінського рішення; розробка рекомендацій, що корегують виконання планів, програм (за необхідності) і т.д.; визначення подальших об'єктів моніторингу.

За наслідками моніторингу якості дошкільної освіти можна виявити:

- відповідність (чи навпаки) статутних документів статусу ДНЗ;

- урахування (чи навпаки) реальної соціальної ситуації, зв'язку з основними статутними документами річних планів;

- відповідність сучасним вимогам перспективно-календарного планування, а саме: чи має місце дублювання статусних і додаткових програм, чи не використовуються програми, що не мають методичного забезпечення;

- наявність (або відсутність) серйозної, планової роботи щодо розвитку кадрового потенціалу ДНЗ;

– відповідність (чи навпаки) психологічного супроводу розвитку дитини статусу дошкільного закладу і сучасній нормативно-правовій базі тощо.

Отже, моніторинг у системі дошкільної освіти – це спеціально організоване, цільове, системне спостереження за якістю дошкільної освіти, що дає змогу відстежувати як відхилення від державних освітніх стандартів, так і рівень задоволення освітніх потреб населення. Ми розуміємо його як модернізовану функцію контрольної-аналітичної діяльності завідувача ДНЗ, як процес спостереження, оцінювання, регулювання та прогнозування його інноваційного розвитку на засадах особистісно орієнтованого підходу, спрямований на досягнення цілей модернізації.

Список використаних джерел

1. Словарь психолога-практика / сост. С. Ю. Головин. – Мн. : Харвест ; М. : АСТ, 2001. – 976 с.
2. Єльнікова Г. В. Основи адаптивного управління: курс лекцій / Г. В. Єльнікова. – К. : ЦППО АПН України, 2003. – 133 с.
3. Темненков В. В. Теоретичні засади, цілі та завдання моніторингу якості освіти / В. В. Темненков [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.zipro.net.ua/index.php?page_id=197
4. Бурлачук Л. Ф. Словарь-справочник по психодиагностике / Л. Ф. Бурлачук, С. М. Морозов. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 528 с.

УДК 373.2.091

Добош Олена Михайлівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти,

Рябінчак Вікторія Василівна,

магістр спеціальності «Освітні, педагогічні науки»,
Мукачівський державний університет

СУТНІСТЬ ФУНКЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗДО

Сучасний етап розвитку освіти характеризується пошуком шляхів, способів, засобів удосконалення, оновлення освітнього середовища, підвищення його ефективності та зміни парадигми саморозвитку, самоактуалізації, самовиховання та самоосвіти творчої конкурентноспроможної особистості.

Ураховуючи нинішні освітні реалії, вагоме місце в системі керівництва закладом дошкільної освіти займають функції управління. Специфіка професійної діяльності менеджера освіти зумовлює необхідність визначення функцій управління, з'ясування їх ролі в процесі вдосконалення керівництва ЗДО.

Поглиблене дослідження функцій управління спостерігається в наукових працях сучасних вчених. Так, наукові роботи Г. В. Єльнікової, Н. Л. Коломінського, Ю. А. Конаржевського, В. В. Крижка, О. І. Мармази,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>